

Interea acies, quibus visis omnino Sforziani terga venterunt. Hic nonnulli capti sunt, sed perpauci iudicio meo evasissent, nisi pugnam mox superveniens diremisset. Tum Scipio prudentissimus socios omnis ordinis in unum tubarum clangore collegit, ne per insidias fortaſſe aliqui interciperentur. Tandem ad Castra cum Legato ad multam noctem revertitur. Unus tantum ex Bracchianis captus est Michael Corſirus, miles quidem egregius; sed eo die infortunatissimus, qui cum vellet postremus virtutem suam (ut solitus erat) cum hostibus experiri: casu equi ad terram prostratus, ab hoste captus, ad Annibalem ductus, crucique affixus est, quod superiori anno ab Annibale ad Scipionem transfugerat. Quod factum Scipio clementissimus ægre nimis, ac moleſtè tulit.

Jam de pace Italica Romæ apud Pontificem maximum agebatur, ut unitis Christianæ Religionis Principibus, (Turcorum) adventui obſiti poſſit, qui Italicos fines devictâ Græciâ, terra, marique viſere feſtinabant. Jam Legati Romam proficuntur, cum ab divo Alphonſo Rege, & Venetorum Dominio, qui fœdus decennio percufferunt, tum etiam ex Florentinis, & Annibale, qui non modo nova ſocietate, ſed veteri quadam benivolentia, & officiis ultro citroque datis, ita alter alterius tuerentur imperium, ut duo corpora, una anima unoque frui ſpiritu videantur.

Septimo Kal. Octobris Scipioni paratæ ſunt inſidiæ. Erat enim ſolitus prope Vineta Gaudi locorum explorandorum cauſâ deambulare. Is ducebat eo die ſecum tres acies, & domeſticos milites pedites centum, & ſagittarios quinquaginta. cum eſſent hoſtium cohortes ſex, & quingenti pedites, quibus Periohanne præerat. Imperator caſu in hoſtium inſidias incidit, quos in ipſis latibus virili animo invaſit. Prodeunt Sforziani, ut milites fortes decet, manus utrinque conferitur. Illi Annibalis, hi læto Scipionis favore fruebantur. Omnes, ita mihi Dii Deæque benefaxint, erant Annibales, omnes erant Scipiones. Pugnatum eſt uſque ad ſeram noctem, nox acre prælium diremit: cedebant tamen paulatim Sforziani, ac ſeſe cedendo defendebant. Tum lætus ac voti compos Scipio milites ejus ex utroque ordine revocabat, qui adhuc hoſtem inſequebantur, ne qua calamitas intercederet. Moxque cum Legato Marcello, qui ſemper aderat Imperatori, ſacibus in Caſtra revertuntur. In eo prælio hinc, atque hinc equi plures haſtis, ſagittisque icſi, & eviſcerati ſunt. Cola Averlanus miles quidam egregius crure trajectus occiſo equo infixus ſedi reſtitit. Antonius in cervice vulneratus. Angelo Politbeti equus ſanciatur. Zucius Urbevetanus, & Homodarme Præſecti lautiffimè dimicaverunt. Philippus Pauli Roſei gener, qui ferro cæraſo icſus, ſubito cecidit, magnam eo die gloriam pugnando fortiter dedit adoleſcentiæ. Ex pedibus autem Johannes Athelanus, & Franciſcus Oſteaneniſis palmam retulerunt. Quibus erat adjunctus Miniconus Neapolitanus miles ex equeſtri ordine. Sed in ea pugna pedes hic cæteros, & agilitate corporis, & ani-

mi magnitudine ſuperavit, quem pro ejus virtute Scipio in Caſtra regrediens equo fortiſſimo donavit. Ex hoſtibus autem Periohannes auctor inſidiarum, & Johannes Picininus Luſcus magnam in armis gloriam vendicaverunt; ex Sforzianis ſex milites capti, & creptis equis liberati ſunt.

Cum intelligeret Scipio Culionem Ducem cum octo & decem cohortibus, quas regebat in Bello Alexandrino, ad Annibalem redire, & Renatum Andegaviæ Ducem cum quatuor Gallorum millibus in ejus Imperatoris auxilium adventare: illico dedit operam, in unum ſtipendiarios Venetorum reducere, ac loca Caſtrorum corroborare, cum eſſet numero ſtipendiariorum Annibale multo inferior. Inſtituere quinque Legati tricentos Sagittarios conducere, totidemque Scoppeſterios, & Fonditores, & agreſtium, Oppidanorumque multitudinem ad decem millia cogere. Eo tempore Furlivii Dominus cum equitibus quadringentis, & pedibus centum ſtipendio Venetorum ductus ad Scipionis caſtra pervenit.

Tertio Kal. Octobris cum Ludovicus Malvecius, & Johannes Villanus Præſecti militares cum Pazalia peditum Cyliarca perſtrenuo, equitatum Sforzianorum trans Olivam annem ſentirent: qui Sin go diſcedebant, acceptâ ab Imperatore veniâ cum equitibus quingentis, & magnâ peditum copiâ è Caſtris octo diſcedentes veſtigia hoſtium invenerunt. Quos, eo loci, unde venturi erant, in inſidiis præſtolati ſunt. Hi erant equites centum & viginti, pedites verò centum & quinquaginta. Jam cum præda, & captivis Sforziani revertentur, quos ex inſidiis proſilientes Bracchiani utriuſque ordinis aggreſſi ſunt. Illi verò quamquam ſubito terrore perterriti, hoſti frontem oſtendunt, certant utrinque virili fortique animo. Præda autem, quæ ſalva eſſe non poſteſt, deſeritur, ut ardentibus deceretur. Denique victi terga hoſtibus nudaverunt. Hic ſex & viginti milites capti ſunt, ac pedites ſexaginta. Quos omnes ſine equis imperio Scipionis ad Annibalem remiſerunt, præter Francalanzam militarem Præſectum, & militem non inſtrenuum, quem quoniam ad Annibalem transfugerat, laqueo gutturi injecto ſuſpenderat; ſed militum prece motus, & pietate ſua, quam habet à natura innatam, hominem vita donavit, ſed in compedibus detinuit, non immemor ejus ſententiæ, quam ſuperioribus diebus ante oculos poſueramus, de virtute cum hoſtibus, non de crudelitate certandum.

Illis diebus querimonia ſtipendiariorum in caſtris exorta eſt, & cum eſſent in maxima pecuniarum caritate, nemo erat, qui eorum neceſſitati ſuccurreret. Quare multi tranſierunt ad Annibalem, plurimi tranſugium minabantur, quum alere domeſticos eorum non poſſent. Hic maxima fuit Legatorum diligentia, qui miſſo Clemente eorum ſidiſſimo ſcriba, magna cum auri quantitate reverſus eſt. Nam cum de militum egeſtate orationem habuiſſet in Senatu non ignobilem, celeritè neceſſitati Exercitus proviſum eſt.

LIBER SEXTUS EXPLICIT.

SEPTIMUS